

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

Hotărârea nr. 563

Din 29.07.2020

Dosar nr.: 560/2019

Petiția nr.: 4454/30.06.2019

Petenți: Reclamați: Școala Gimnazială Geo Bogza București, Inspectoratul Școlar al municipiului București, Ministerul Educației Naționale

Obiect: elevei cu handicap i s-a refuzat posibilitatea accesului în școală cu asistentul personal (mama) la examenul de evaluare națională

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petenților

1

Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamaților

2. Școala Gimnazială Geo Bogza București cu sediul în str. Barbu Lăutaru, nr.4, sector 1, București

3. Inspectoratul Școlar al municipiului București cu sediul în București, str. Icoanei 19

4. Ministerul Educației Naționale cu sediu în București, str. general Berthelot nr. 28-30, sector 1

II. Descrierea presupusei fapte de discriminare

5. Petenții sesizează CNCD cu privire refuzul reclamaților de a-i asigura fiicei lor, persoană cu handicap grav, prezența asistentului personal (mama), în incinta școlii, la și de la sala de examinare pe perioada susținerii probelor de examen.

III. Procedura de citare

6. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților .

7. Părțile au fost citate pentru următoarele date 06.09.2019, 11.10.2019, 01.11.2019 la sediul CNCD.

8. De asemenea, prin adresa nr. 4611/06.08.2019 s-a solicitat un punct de vedere de specialitate Ministerului Educației Naționale.

IV. Susținerile părților

Susținerea petenților

9. Petenții, în calitate de părinți ai elevei încadrată în grad de handicap grav sesizează CNCD cu privire la discriminarea săvârșită asupra minorei de către autoritățile statului prin refuzul asigurării prezenței asistentului personal în incinta școlii **la și de la clasa** de examinare pe parcursul desfășurării probelor la Examenul de Evaluare Națională.

10. Petenții susțin că în perioada februarie - martie au depus 4 cereri/memorii la ISMB și MEN, iar în data de 6 mai au fost în audiență la Inspectorat, însă totul a fost în zadar. Mai mult, răspunsul Ministerului a ajuns la petenți după încheierea evaluării naționale.

11. În concluziile scrise, petenții susțin că în cererile adresate ISMB și MEN au solicitat doar însoțirea minorei de către asistentul personal (mama) la/de la sala de examen, și nu prezența asistentului personal în sala de examen, pe durata acestuia.

12. Petenții consideră că fiica lor a fost discriminată față de ceilalți colegi cu handicap ai căror părinți – asistenți personali i-au putut însoți pe aceștia până în sala de examen. În plus, petenții susțin că fiica lor s-a speriat foarte tare văzând că mamei sale nu i se permite accesul în școală, așa cum s-a întâmplat din clasa I până în clasa a VIII-a.

În susținerea petiției, petenții depun la dosar Referatul de expertiză medico pedagogică a elevei, prin care medicul recomandă mărirea cu o oră a timpului destinat efectuării lucrării scrise pentru candidații cu deficiențe fizice sau neuromotorii, care îi împiedică să scrie normal, precum și asigurarea prezenței asistentului personal (mama) în incinta școlii pe perioada susținerii probelor de examen.

Sustinerile Școlii Gimnaziale Geo Bogza

13. Reclamata invocă excepția lipsei calității procesuale pasive întrucât petiția nu se îndreaptă împotriva școlii ci împotriva ISMB și MEN.

Pe fondul cauzei, Școala Gimnazială Geo Bogza solicită respingerea petiției ca fiind nefondată din următoarele considerente: petenții au solicitat ISMB aprobarea accesului asistentului personal (mama elevei), în incinta Școlii Gimnaziale Geo Bogza pe parcursul desfășurării examenului de Evaluare Națională pentru elevii claselor a VIII-a din 18 și 20 iunie 2019. În aplicarea atribuțiilor de coordonator al evaluărilor naționale, ISMB a răspuns solicitării petenților precizând faptul că, în conformitate cu prevederile legale “din comisiile organizate la nivelul unităților de învățământ pot face parte exclusiv persoane care nu au rude/afini până la gradul IV inclusiv, în Evaluarea Națională” și “în școlile desemnate centre de organizare a Evaluării Naționale pot avea acces și alte persoane delegate de MEN, ISMB, asociațiile de părinți, dar care nu au rude/afini până la gradul IV inclusiv, în Evaluarea Națională”.

De asemenea, Școala susține că în datele de 18 și 20 iunie 2019, în cadrul Evaluării Naționale, eleva a beneficiat, pe tot parcursul desfășurării celor două probe ale examenului, de asistența unui cadru medical, respectiv de asistentul medical al Școlii Gimnaziale Geo Bogza (eleva a fost inclusiv însoțită de cadrul medical la/de la sala de examen).

Susținerile Ministerului Educației Naționale

14. Reclamatul susține că urmare memoriilor petenților prin care solicita “aprobarea privind însoțirea fiicei sale de către asistentul personal la sala de examen, în timpul evaluării naționale”, prin adresele nr.1545/15.05.2019 și 1579/11.06.2019 li s-au adus la cunoștință următoarele: în conformitate cu art. 17, alin. 20, art. 19 alin. 6 și art. 6 alin.2 din Metodologia de organizare și desfășurare a evaluării naționale pentru elevii clasei a VIII-a, în anul școlar 2010-2011 și ale OMEN nr. 4813/29.08.2018 privind organizarea și desfășurarea evaluării naționale pentru

elevii clasei a VIII-a, în anul școlar 2018-2019 se prevede, “în timpul desfășurării naționale, în sălile în care se desfășoară proba scrisă au voie să intre numai președintele și membrii comisiei din unitatea de învățământ, persoanele delegate de către Comisia Națională sau de către comisia județeană a municipiului București pentru a controla desfășurarea corectă a examenului”.

Procedura cu privire la asigurarea condițiilor de egalizare a șanselor pentru elevii cu deficiențe de vedere/auz/tulburare de spectru autist/tulburări specific de învățare care susțin examenele naționale permit accesul în sălile de examen în calitate de asistenți, interpreți în Limbajul mimico-gestual, însoțitori ai comisiilor, a psihologului sau a specialistului-terapeut personal al elevului, cu condiția să fie în situație de comparabilitate, respectiv să nu aibă rude sau afini până la gradul IV inclusiv printre elevii care participă la respectiva Sesiune.

Susținerile Inspectoratului Școlar al municipiului București

15. ISMB reiterează susținerile Ministerului Educației Naționale, întărind opinia conform căreia în prezenta speță, calitatea de asistent/însoțitor o are mama elevei, prin urmare ne situăm într-o situație de incompatibilitate.

V. Motivele de fapt și de drept

16. Pe cale de excepție, Colegiul director urmează să respingă excepția lipsei calității procesuale pasive a Școlii Gimnaziale Geo Bogza București, întrucât examinarea a avut loc în incinta școlii. Chiar dacă petenții s-au adresat Inspectoratului, respectiv Ministerului, Școala nu poate invoca faptul că este străină de situație. Calitatea de reclamat o poți dobândi și printr-un comportament pasiv.

Colegiul director opinează faptul că Școala este principala instituție care trebuia să depună toate diligențele legale pentru a adapta rezonabil și obiectiv situația elevei la egalitate de șanse.

17. În fapt, Colegiul director reține refuzul reclamațiilor de a-i asigura elevei, persoană cu handicap grav, prezența asistentului personal (mama), în incinta școlii, **la și de la sala de examinare** pe perioada susținerii probelor de examen.

18. În drept, Colegiul director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că potrivit jurisprudenței sale, **discriminarea presupune tratarea diferită, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, a unor persoane aflate în situații relativ similare** (A se vedea cauza *Orsus și alții v. Croația*, hotărârea din 16.03.2010, precum și cauza *Willis v. Marea Britanie*, nr. 36042/97, § 48, ECHR 2002-IV). Articolul 14 nu interzice ca Statele membre să trateze diferit grupuri de persoane cu scopul de a corecta ”inegalități de fapt” între acestea. Într-adevăr, în anumite situații, **eșecul, în sine, de a încerca corectarea inegalităților prin tratament diferit, poate da naștere unei încălcări a Articolului 14** (a se vedea în acest sens cauza “*relating to certain aspects of the laws on the use of languages in education in Belgium*”, § 10; cauza *Thlimmenos v. Grecia*, no. 34369/97 și altele). Statele contractante dispun de o marjă de apreciere pentru a analiza dacă și în ce condiții diferențele aplicate unor situații similare justifică un tratament diferit.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a acceptat că **o politică generală sau o măsură care are un efect disproporționat asupra unui grup particular de persoane poate fi considerată discriminatorie indiferent de faptul că aceasta nu a vizat în mod specific acel grup de persoane**. De asemenea, Curtea a statuat că **discriminarea potențial contrară**

Convenției poate rezulta dintr-o situație de facto. (cauza *Zarb Adami v. Malta*, no. 17209/02, § 76).

Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității ca unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, **principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv** (vezi *Sermide SpA v. Cassa Conguaglio Zuccheri and others*, Cauza 106/83. 1984 ECR 4209, para 28; *Koinopraxia Enoseon Georgikon Synetairismon Diacheir iseos Enchorion Proionton Syn PE* (Cauza C-149/96 Portugal vs. Council 1999 ECR I-8395 para.91).

19. Coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Colegiul director al CNCD analizează în strânsă legătură în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în prima instanță, elementele art.2 al O.G. nr.137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor constitutive ale art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de O.G. nr. 137/2000, republicată.

20. Astfel, potrivit Art. 1 alin.2 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată “Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi: e) pct V) dreptul la educație și pregătire profesională”. Art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 republicată definește conceptul de discriminare prin care se înțelege “orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”. De asemenea, potrivit art. 2 alin. (4) „**Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale**”.

21. Raportat la prezenta speță, Colegiul director **reține** următoarele: petenții, părinții elevei cu handicap grav, au solicitat instituțiilor abilitate acordarea posibilității parcurgerii traseului **la și de la sala de curs** a acesteia împreună cu asistentul personal, mama sa.

Colegiul Director constată, din documentele de la dosar și din susținerile reclamațiilor, următoarele: Școala invocă lipsa calității procesuale pasive, iar inspectoratul și Ministerul susțin faptul că, potrivit prevederilor legale în vigoare, “în timpul desfășurării naționale, în sălile în care se desfășoară proba scrisă, au voie să intre numai președintele și membrii comisiei din unitatea

de învățământ, persoanele delegate de către Comisia Națională sau de către Comisia județeană a municipiului București pentru a controla desfășurarea corectă a examenului”. Colegiul director nu constată, din documentele depuse la dosar, faptul că petenții au solicitat prezența asistentului personal la/în sală pe parcursul susținerii probelor, ci au solicitat doar însoțirea minorei **la și de la sala de curs**.

Deși eleva a beneficiat de mai mult timp pentru susținerea probei și de asistența unui cadru medical la sala de curs (aceasta fiind însoțită până la sală de asistentul medical al școlii), Școala nu a adaptat rezonabil situația elevei. Reclamații nu au avut în vedere lipsa confortului psihic al acesteia înainte de susținerea probelor de examinare. Lipsa mamei copilului care a fost însoțit pe tot parcursul anilor școlari la clasa de curs poate afecta capacitatea acesteia și, implicit, confortul psihic de care avea nevoie pentru susținerea examenelor.

Mai mult, nu s-a luat în considerare Referatul de expertiză medico-pedagogică a elevei, prin care medicul recomandă și asigurarea prezenței asistentului personal (mama) în incinta **școlii pe perioada susținerii probelor de examen pentru a evita o trauma psihică**.

În acest sens, Colegiul director reține faptul că adaptarea rezonabilă necesită toate acele schimbări de care au nevoie persoanele cu dizabilități pentru a se bucura de șanse egale.

De asemenea, Colegiul este de opinie că **principiul nediscriminării** vizează atât un comportament activ cât și un comportament pasiv. Pentru respectarea principiului egalității și pentru respectarea demnității unei categorii atât de vulnerabile cum este cea a persoanelor cu dizabilități, această atitudine pasivă a Școlii, conduce la un comportament discriminatoriu.

22. Având în vedere cele de mai sus, Colegiul director constată încălcarea prevederilor art. 2 alin. (4) coroborat cu art. 11 alin. (1) și (2) din OG nr. 137/2000, republicată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin. (2), din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, **cu unanimitate**,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate intră sub incidența prevederilor art. 2 alin. (4) coroborat cu art. 11 alin. (1) și (2) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;
2. Sancționarea Școlii Gimnaziale Geo Bogza București cu avertisment, potrivit art. 5 alin. 2 și art. 7 alin. 3 din O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare
3. O copie a hotărârii se va transmite părților.

**VI. Modalitatea de plată a amenzii: -
Nu este cazul**

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita:

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data de 29.07.2020 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DIACONU ADRIAN- Membru, GRAMA HORIA – Membru, HALLER ISTVAN – Membru, JURA CRISTIAN – Membru, MOȚA MARIA – Membru, OLTEANU CĂTĂLINA – Membru, POPA CLAUDIA SORINA – Membru.

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiului director,
Președinte CNCD**

**Data redactării: 06.08.2020
Redactat și motivat de A.P.G. și C.J**

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.